

Amb bones paraules

50 articles

Text: **Gabriel Bibiloni**
http://bibiloni.cat

Aquest és l'article que fa cinquanta de la secció *Amb bones paraules*. Són cinquanta setmanes de trobament puntual amb els lectors del *Diari de Balears* i de *L'Espira*. Tenint en compte que durant el mes d'agost no surt el suplement cultural del diari, les cinquanta setmanes rodones corresponen al primer aniversari de la revista i de la nostra secció. I en aquest aniversari vull expressar la meua satisfacció per haver pogut transmetre als lectors no sols un munt d'informació sobre dife-

rents aspectes de la llengua sinó també per haver tingut l'oportunitat d'exposar la meua visió d'un grapat de qüestions de normativa lingüística i de fer així una minúscula i modesta aportació a la tasca de construir el català del segle XXI. Una aportació -si fa falta repetir-ho- que descansa sobre el fonament de les idees de genuïtat i convergència dialectal i es proposa la recerca d'una llengua independent i equiparable a qualsevol llengua europea moderna. I la meua gratitud al *Diari de Balears* per donar-me aquesta oportunitat.

M'he de manifestar satisfet de la difusió que han tingut aquests articles. No sols els lectors del diari els han tingut disponibles en paper i a la versió digital, sinó que moltes persones hi han pogut accedir per altres vies. També són penjats a la web per-

sonal de l'autor i al seu blog, on se susciten debats que arriben a ser apassionats i apassionants. A més, els nostres escrits se solen reproduir en els dos fòrums dels professionals de la llengua més importants del país: *Infozèfir* (1.672 subscriptors) i *Infomigjorn* (10.000 subscriptors). El meu agraïment també als gestors d'aquestes dues importants eines de normalització lingüística pel seu interès i la seva amabilitat.

Coses de la globalització. Amb la tecnologia arribes a l'altra punta del món en un moment, tot i que de vegades el missatge no arriba a la persona que tens just al costat. La segona part cal assumir-la amb paciència. El món no es va fer en un dia i la llengua tampoc. El món i la llengua es van fer, malgrat els qui no tenen gaire interès a

participar-hi.

Hem tractat cinquanta temes molt diversos; uns que podríem qualificar d'interès general de tota la comunitat lingüística (hem denunciat castellanismes amagats i calcs perversos com *informe*, *assumpte*, *espoli*, *bottle*, *condó*, *cinturó*, *atur* o *aturat*), i uns altres que concerneixen especialment els usos insulars i que només es poden tractar en llocs com aquest, ja siguin qüestions de lèxic (*vermellencs* o *vermells*, *aixeta* o *grifó*, *advocat* o *misser*), qüestions onomàstiques (*Palma* o *Palma de Mallorca*, *Parc de Mar* o *Parc de la Mar*, *Son Santjoan* o *Son Sant Joan*) o temes de pronunciació, en què els parlants han tingut fins ara molt poques referències (hem denunciat pronúncies aberrants, com el famós *interès* amb vocal neutra tònica, o invents estafolarios

com el *punt es* o el *punt net* també amb vocal neutra).

Un tret d'identitat d'aquesta columna és la voluntat de no ser merament divulgativa de regles i nocions ja exposades a altres bandes prèviament -tot i que la repetició i l'efecte gota d'aigua poden ser molt necessaris-, sinó aportar idees noves i punts de vista originals, que, per això mateix, de vegades poden sorprendre més d'un. Són propostes d'ús lingüístic molt meditades i calculades, i sempre en la línia bàsica que ha marcat la codificació i l'elaboració del català modern. Si alguns altres se n'aparten, serà responsabilitat seva.

Continuarem amb aquesta tasca i en aquesta línia. Gràcies a tots els qui ens han seguit, i especialment als qui han col·laborat en la vehiculació de les propostes.

L'OPINIÓ DE L'ESPIRA

Una antologia feliçment pentecostal

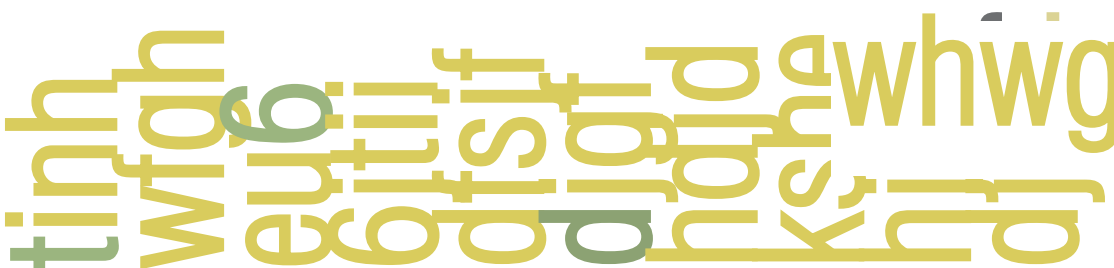
Bartomeu Fiol

Acaba de publicar-se, en forma d'un manejable volum de 1.284 pàgines, *Mil años de poesía europea*, a cura del reputat filòleg i historiador de la literatura Francisco Rico, que hi ha comptat amb la col·laboració de la poetessa Rosa Lentini, en una antologia que selecciona i recull textos en alemany, anglès, català, espanyol, francès, grec, italià, polonès, portuguès i galleg-portuguès, provençal i rus. Inclou, a més d'un fragment de la *Chanson de Roland*, set romanços castellans i vint cançons medievals d'autor anònim, un nombre variable però substancial de poemes d'una seixantena de grans poetes -encara que aquesta avaluació pot resultar discutible en alguns pocs casos-, començant per Gautier de Châtillon -considerat l'autor més representatiu de la poesia llatina medieval-, Bernat de Ventadorn, Walter von der Vogelweide, Guillaume de Lorris -l'autor del *Roman de la Rose*-, Don Denis de Portugal, Dante, Petrarca, Ausiàs March i François Villon i acabant amb Philip Lar-

“Començam a donar per suposat que hem llegit Wyslawa Szymborska sense saber polonès”

kin, Yves Bonnefoy i Wyslawa Szymborska.

En un text inicial de l'autor, titulat justament *El Pentecostés de la Poesia*, es parteix d'una cita impactant de les *Converses amb Eckermann*, de Goethe: “Avui literatura nacional no vol dir gran cosa, ens trobam a les portes de la literatura universal i tots devem contribuir a la seva arribada”. El que això vol dir -clar i català-, entre altres coses, és que el radi d'atenció del lector de poesia ja fa molts d'anys que no es limita a la seva llengua materna (d'altra part, el coneixement d'altres llengües és un fet que s'ha ampliat de manera exponencial des de l'època de Goethe). Rico assenyala, acte seguit, que malgrat que la poesia

és sovint presentada com intraduble, és un fet, tanmateix, que “de cada dia circula més i amb més naturalitat i entra amb més força en el domini global: començam a donar per suposat que hem llegit Wyslawa Szymborska sense saber polonès”.

¿Com explicar que sols figurin dos poetes d'expressió catalana, Ausiàs March i Josep Carner, en aquesta antologia? El primer apareix -en el cos de l'antologia- amb cinc poemes, incloent el XLVI, *Veles e vents han mon desig complir* i *Cant espiritual*, amb versions de José Maria Mico, Pere Gimferrer i Rafael Ferreres; la presència de Josep Carner és una mica especial, ja que figura en un apèndix -al costat o a la vora de deu traduccions diferents de *L'al-*

batros, de Baudelaire- amb una traducció al castellà feta per ell mateix dels cants I i IV, *Cant de Jonàs al si de la balena*, del seu gran poema *Nabí*. Un text interessant, sens dubte, perquè inclou algunes modificacions que posteriorment traspasà al text català original.

Personalment, consider que la incorporació d'algun autor -per exemple Carles Riba-, que compta amb traduccions al castellà de Rafael Santos Torroella, Camilo José Cela, Alfonso Costafreda, Ramón Gallart, Jaume Pont, etc.; Salvador Espriu -tota l'obra poètica del qual ha estat traduïda per Andrés Sánchez-Robayna i Ramon Pinyol, conjuntament, i molts de poemes i algun llibre sencer per José Batlló i altres-; J.V.

Foix, malgrat la dificultat que comporta, que tanmateix té alguns llibres traduïts per M. Longares, E. Badosa, José Agustín Goytisolo i Jaume Ferran; Pere Quart, que compta amb versions de José Batlló i J.A. Goytisolo; Gabriel Ferrater, traduït abundantment per J. A. Goytisolo, José Maria Valverde, M. Àngels Cabré; etc., hagués estat perfectament possible i, certament, no hauria desmillorat en absolut el conjunt.

Tanmateix, cal considerar *Mil años de poesía europea* de Francisco Rico, en col·laboració amb Rosa Lentini, com una prou valuosa contribució a la bibliografia en castellà sobre la parenta rica. I a aquesta riquesa hi contribueixen, poderosament, les dotze llengües abraçades.